

SOLVA

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

AALST – SCHIETBAAN (WIJK DEN TIR)

RECONVERSIE VAN EEN WOONWIJK

ARCHEOLOGIENOTA – 2016L90

Deschepper E. & Cherretté B.

SOLVA-ARCHEOLOGIERAPPORT NR 66

Colofon

Project:

Aalst – Schietbaan (Wijk Den Tir). Reconversie van een woonwijk. Archeologienota
Projectcode – 2016L90
Projectnaam: 15-AAL-KW
SOLVA Archeologierapport 66

Opdrachtgever:

Stad Aalst
Werf 9
9300 Aalst

Uitvoerder:

SOLVA
Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie
Joseph Cardijnstraat 60
9420 Erpe-Mere
Tel: 053/64 65 20

Auteurs:

Ewoud Deschepper
Bart Cherretté (redactie)

Bewaarplaats archeologisch ensemble:

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA Archeologisch depot, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem
archeologie@so-lva.be
Tel: 053/64 65 36

Wettelijk depotnummer: D/2016/12.857/18

The logo for SOLVA features the word "SOLVA" in a serif font. The letter "O" is stylized with a horizontal line extending to the right, ending in a curved flourish.

Afbeelding voorblad: Luchtopnama van het terrein (Orthofoto kleur, middenschalig, meest recent; verdeeld door het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA.

Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
1. Planmatige context.....	4
2. Wettelijk kader	4
3. Resultaten.....	4
Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. De archeologische voorkennis.....	9
1.3. De onderzoeksopdracht	9
1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek	12
2. Assessmentrapport.....	15
2.1. Methoden, technieken en criteria.....	15
2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten	15
2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen.....	15
2.4. Conservatie-assessment.....	15
2.5. Assessment van de sporen	15
2.6. Assessment van het onderzochte gebied.....	16
2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan	31
2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden.....	33
2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek	34
2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek.....	35
2.11. Bibliografie.....	36
3. Bijlagen	37
3.1. Plannen of figurenlijst	37
3.2. Fotolijst.....	37
3.3. Lijst van de bijlagen	38

Samenvatting

1. Planmatige context

Sociale huisvestingsmaatschappij Dewaco-Werkerswelzijn wenst de wijk 'Den Tir' (gemeente Aalst) te herontwikkelen, waarbij verschillende bestaande woningen worden afgebroken en er nieuwe woningen in de plaats komen. Op die manier wordt de wooncapaciteit verhoogd. Tegelijkertijd wordt het bestaande park, ten oosten van de wijk gelegen, doorgetrokken tot aan de Rerum Novarumstraat. In opdracht van de stad Aalst voerde SOLVA een bureauonderzoek uit.

2. Wettelijk kader

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de reconversie van een bestaande woonwijk. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

3. Resultaten

SOLVA voerde in opdracht van Stad Aalst het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. In eerste instantie is hiertoe een bureauonderzoek opgemaakt. Hierbij wordt het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de werken hierop ingeschat.

Uit deze bureaustudie blijkt dat het projectgebied gelegen is in de vallei van de Zomergembeek, in een (ten opzichte van de omgeving) laaggelegen en nat gebied, dat niet aantrekkelijk is voor menselijke occupatie.

Het terrein is minstens sinds 1971 in gebruik als woonwijk. Dit houdt in dat de bodem al zwaar verstoord is.

Uit deze twee elementen samen kan besloten worden dat eventueel archeologisch erfgoed al verdwenen of sterk verstoord zou zijn, indien er al archeologische sporen en/of structuren aanwezig zouden geweest zijn op het terrein vóór de aanleg van de huidige woonwijk.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 1.0 van 11 december 2015.

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2016L90

Sitecode: 15-AAL-KW

Wettelijk depotnummer: D/2016/12.857/18

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA, OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie: Oost-Vlaanderen, Aalst, Kloosterweg – Schietbaan - Rerum Novarumstraat

Bounding box: punt 1: x=128944,34/y=179840,65; punt 2: x=121948,47; y=179704,79

Kadastrale gegevens: Aalst 4de Afdeling, Sectie G, percelen 141C³, 141B³, 141E³, 141D³, 141F³, 141G³, 141H³, 141Z⁶, 141L³, 141M³, 141N³, 141A⁷, 141P³, 141B⁷, 141S³, 141T³, 141C⁷, 141V³, 141W³, 141X³, 141Y³, 141Z³, 141A⁴, 141B⁴, 141C⁴, 141D⁴, 141E⁴, 141T⁴, 141V⁴, 141G⁷, 141W⁴, 141X⁴, 141Y⁴, 141Z⁴, 141A⁵, 141B⁵, 141C⁵, 141F⁴, 141S⁴, 141R⁴, 141F⁷, 141P⁴, 141E⁷, 141N⁴, 141L⁴, 141M⁴, 141K⁴, 141G⁴, 141D⁷, 141H⁴, 141E⁶, 141F⁶, 141G⁶, 141R⁶, 141H⁶, 141P⁶, 141K⁶, 141L⁶, 141M⁶, 141N⁶, 141X⁶, 141V⁶, 141W⁶, 141S⁶, 141T⁶, 141D⁶ (partim) en openbare ruimte.

Oppervlakte van het onderzoeksgebied: 19 150 m²

Oppervlakte van de bodemingreep: 16 600 m²

Topografische kaart:

figuur 2

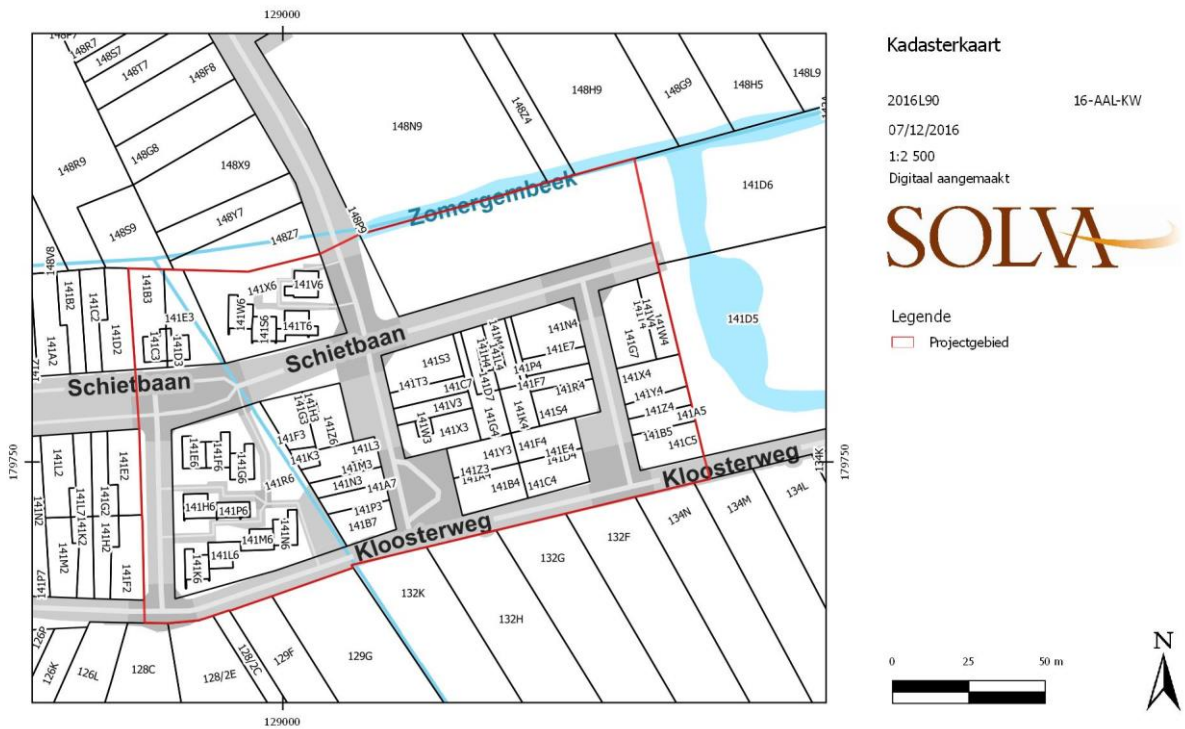
Begin- en einddatum: 07-12-2016 tot en met 09-12-2016

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek

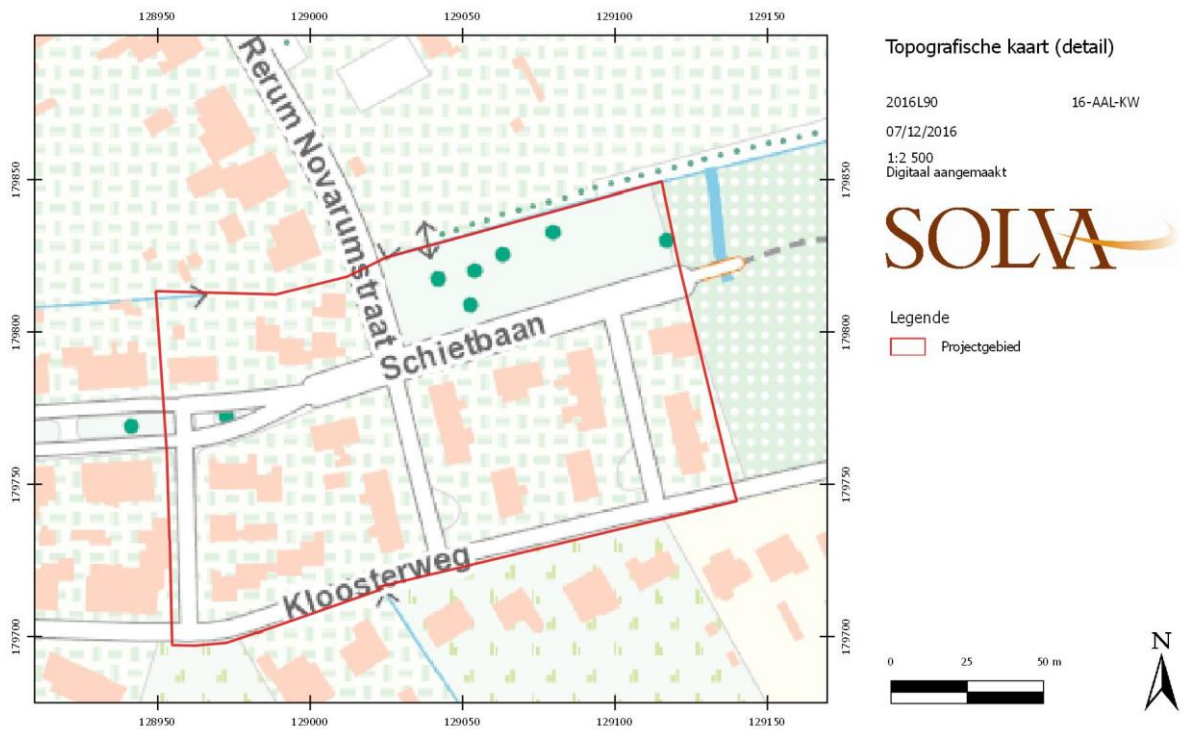
Aard van het onderzoek: bureauonderzoek.

Huidige toestand: Volledig ontwikkelde en ontsloten woonwijk met 15 gebouwen (61 wooneenheden), wegenis en rioleringsstelsel (foto 1 en figuur 3).

Overzichtsplan met verstoorte zones: Het projectgebied valt buiten de afbakening van de GGA-kaart. Het volledige projectgebied, met uitzondering van perceel 141D⁶ (partim), is echter al ontwikkeld en verstoord door de huidige woonwijk (figuur 21).

Figuur 1. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied (rode lijn) (AGIV; eigen bewerking).

Figuur 2. Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood), geraadpleegd via WMS).

Foto 1. Luchtopname (meest recent) van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Foto 2. Zicht op de kruising Rerum Novarumstraat/Schietbaan/Kloosterweg vanuit de Rerum Novarumstraat (Google Streetview, 08-12-2016).

Foto 3. Zicht op de oost-west lopende arm van de Kloosterweg (links) en de oostelijke aftakking (rechts) vanuit het oosten van het projectgebied (Google Streetview, 08-12-2016).

Foto 4. Zicht op de Schietsbaan vanuit het westen van het projectgebied (Google Streetview, 08-12-2016).

Foto 5. Zicht op de Kloosterweg naar het oosten (Google Streetview, 08-12-2016).

1.2. De archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

1.3. De onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling:

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de reconversie van een bestaande woonwijk heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

1.3.2. De randvoorwaarden:

Niet van toepassing.

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken:

De werken omvatten de reconversie van een bestaande woonwijk met 61 wooneenheden (15 gebouwen) naar een woongebied met 91 wooneenheden (15 gebouwen), waar de openbare ruimte en de wooneenheden geïntegreerd zijn. Dit gebeurt door het park, gelegen ten oosten van het projectgebied, door te trekken tot aan de Rerum Novarumstraat. Het gebied ten westen van de

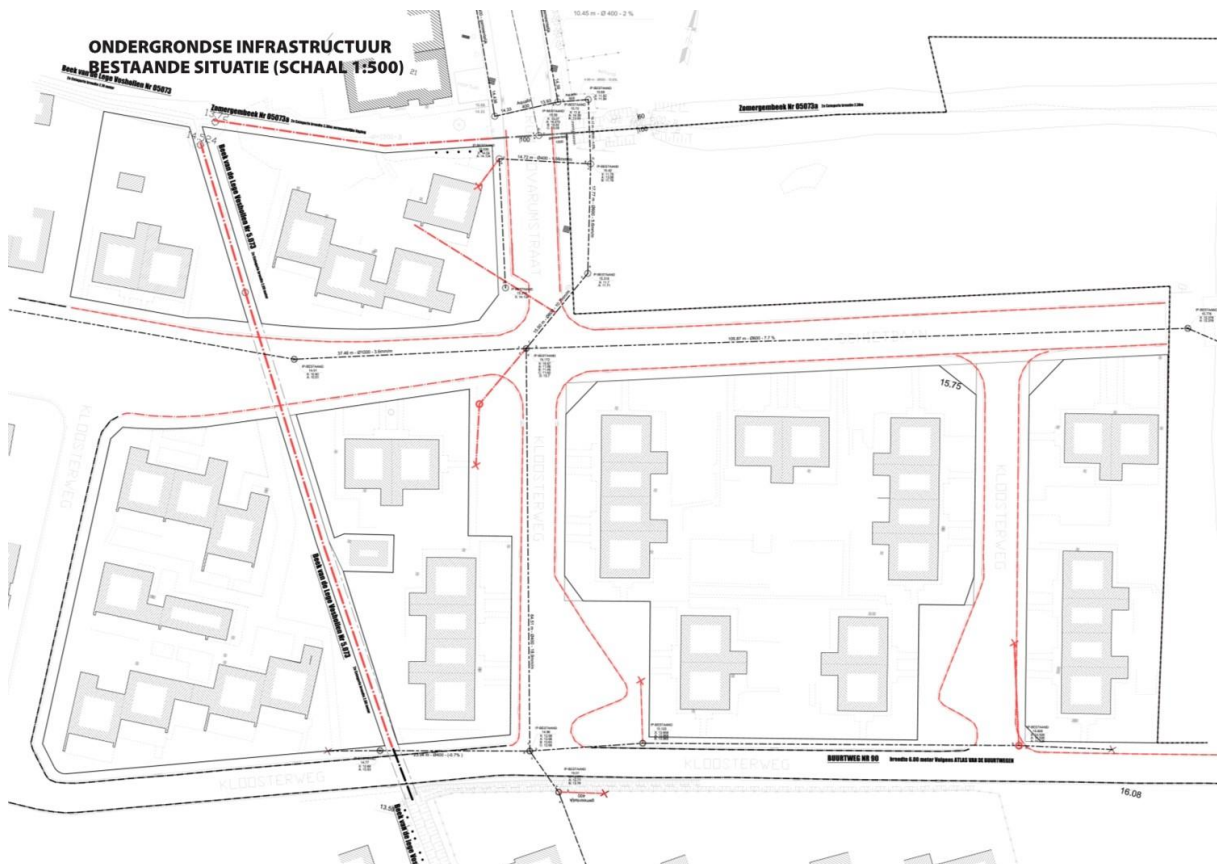
Rerum Novarumstraat is Zone 1 binnen de projectontwikkeling, het gebied ten oosten, waar het park dus wordt doorgetrokken, is Zone 2.

Bestaande toestand

De bestaande toestand omvat 15 gebouwen (61 wooneenheden) langs de Rerum Novarumstraat, Kloosterweg en Schietbaan (**figuur 3**). Deze wegen zijn momenteel respectievelijk 12 m, 10 m en 7,5 m breed, met inbegrip van voetpaden. Twee aftakkingen van de Kloosterstraat lopen noord-zuid en verbreden over een lengte van zo'n 22 m tot 20 m breed, voetpaden inbegrepen. Deze verbredingen liggen ter hoogte van het oost-west lopende deel van de Kloosterstraat. Het betreft dus een volledig ontwikkelde woonwijk met ontsluitende wegenis en riolering. Deze riolering ligt op dieptes van ca. 1,50 m à ca. 4,80 m diepte in leidingen met diameters van 40 cm tot 100 cm.

Enkel perceel 141D⁶ (partim), gelegen in het noordoosten van het projectgebied, is niet ontwikkeld en is in gebruik als grasland.

Er lopen momenteel twee beken over het terrein. De Zomergembeek (waterloop nr. 05073a, 2de categorie) loopt oost-west en ligt open van het park tot aan de Rerum Novarumstraat. Hier is ze zo'n 2,30 m breed, de diepte is niet gekend. Vanaf de Rerum Novarumstraat loopt ze ondergronds in een leiding met diameter 100 cm. De diepte van deze ligging is enkel gekend ter hoogte van de aansluiting van de vermoedelijke RWA-leiding op de Zomergembeek. Zoals gezegd ligt de leiding hier op het diepste punt op zo'n 2,80 m onder het maaiveld. Vanaf dat punt is de ligging van deze leiding enkel vermoedelijk gekend. De Beek van de lege Voshollen (waterloop nr. 5073, 2de categorie) loopt zuidoost-noordwest in Zone 1 van het projectgebied. Haar exacte loop is enkel vermoedelijk gekend, de diepte alsook de diameter van de leiding zijn niet gekend.

Figuur 3. De bestaande toestand van het projectgebied (2DVW Architecten bvba). Voor een meer gedetailleerde versie, zie Bijlage 1.

Ontworpen toestand

De bestaande toestand in het projectgebied wordt volledig verwijderd en er wordt een nieuwe woonwijk ingepland die qua concept en typologie volledig anders is dan de huidige (figuur 4). Hiervoor worden de bestaande woningen met funderingen en de bestaande wegen uitgebroken. Enkel het bestaande rioleringsstelsel blijft behouden.

Er komen 15 nieuwe gebouwen, met een andere inplanting en oppervlakte dan de bestaande gebouwen, waarin 91 wooneenheden worden ondergebracht (figuur 5). Deze gebouwen worden met huisaansluitingen en eventueel nieuwe DWA-leidingen aangesloten op het bestaande rioleringsstelsel. Er worden ook nieuwe DWA-leidingen aangelegd die zullen aansluiten op de beken. De Zomergembeek ten westen van de Rerum Novarumstraat wordt terug opengemaakt, net als de Beek van de lege Voshollen.

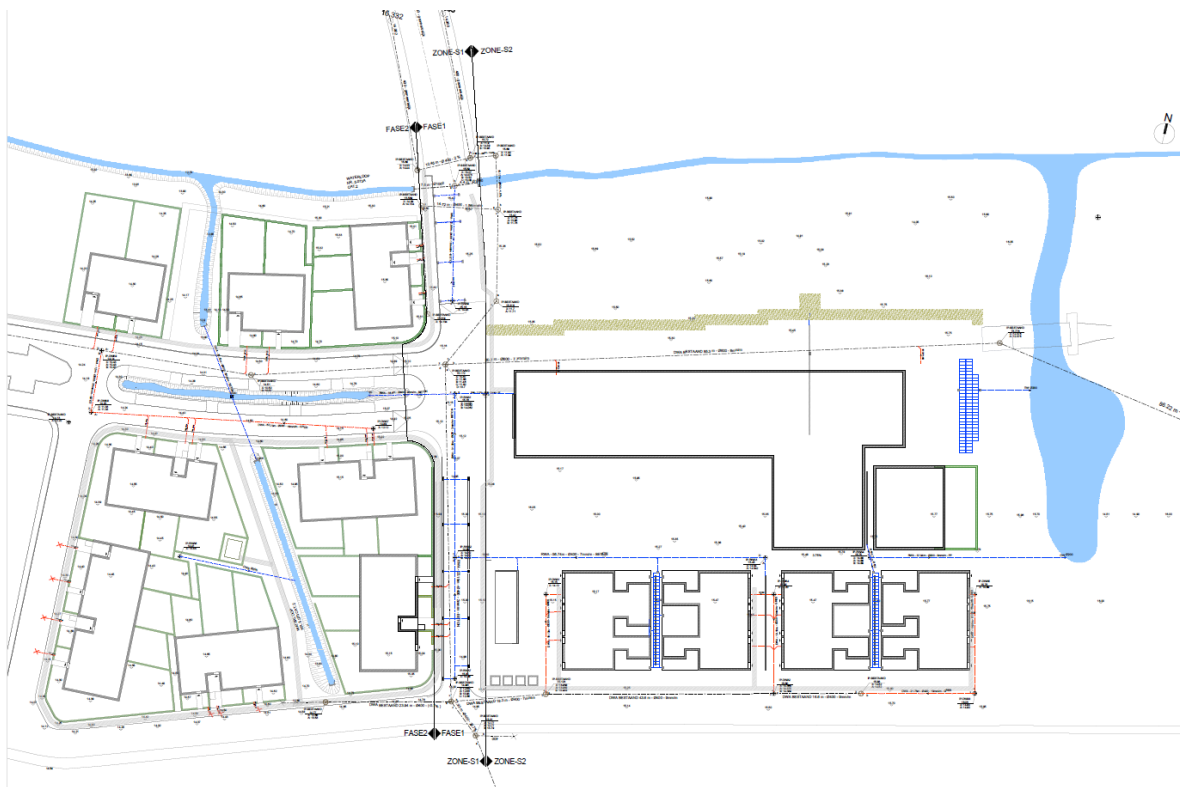
Qua wegen blijven enkel de Rerum Novarumstraat, de Schietbaan en het oost-west lopende deel van de Kloosterstraat qua tracé behouden. Het concept van de Schietbaan verandert: het deel ten oosten van de Rerum Novarumstraat verdwijnt, en het deel ten westen wordt een weg met door een nieuw aan te leggen waterloop gescheiden rijrichtingen. De twee noord-zuid lopende aftakkingen van de Kloosterweg verdwijnen.

In Zone 1 komen acht nieuwe gebouwen. Deze worden niet onderkelderd. In Zone 2 komen vijf nieuwe gebouwen: het grootste, meest noordelijk gelegen gebouw wordt onderkelderd in die zin dat er een ondergrondse parkeergarage wordt aangelegd. Deze parkeergarage zal 1,75 m diep gaan op een oppervlakte van 345 m². De andere gebouwen worden niet onderkelderd.

Perceel 141D⁶, het enige niet-ontwikkelde perceel in het projectgebied, wordt ook in de ontworpen toestand niet geroerd.

Figuur 4. Ontwerp van de nieuwe woonwijk (2DVW Architecten bvba).

Figuur 5. De ontworpen ondergrondse situatie (2DVW Architecten bvba). Voor een meer gedetailleerde versie, zie Bijlage 2.

Samenvatting

Kort samengevat behandelt het project de reconversie van een volledig ontwikkelde en ontsloten woonwijk tot een nieuwe woonwijk met een andere conceptualisatie en typologie. Het aantal nieuwe gebouwen blijft qua aantal gelijk (15) maar hun volumes worden groter aangezien er meer wooneenheden ondergebracht worden. Het rioleringsstelsel blijft behouden, maar er worden nieuwe huisaansluitingen en verbindingen aangelegd voor de DWA- en RWA-leidingen. De twee beken die op het projectgebied lopen, worden terug opengelegd: deze liggen nu namelijk grotendeels ondergronds in leidingen. Het deel van de Schietbaan voorbij de Rerum Novarumstraat wordt verwijderd, en het ander deel wordt heraangelegd. De twee noord-zuid georiënteerde armen van de Kloosterweg worden ook verwijderd.

Qua bodemingreep kan het volledige projectgebied in beschouwing genomen worden, met uitzondering van perceel 141D⁶ (partim), dat momenteel niet ontwikkeld is en ook niet ontwikkeld zal worden: het blijft in gebruik als grasland/park. Samengenomen gaat het dan over een oppervlakte van 16 600 m² die ontwikkeld en geroerd zal worden. Deze oppervlakte is echter al sterk geroerd door bestaande woningbouw (met fundamenteën), wegenis, overkapping van beken en riolering.

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.4.1. Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken :

-Strategie

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd voor een zone die gekenmerkt wordt door een **lage dichtheid aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

-Methoden en technieken

Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.4.2. Organisatie van het vooronderzoek:

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door Ewoud Deschepper. Opmaak van het kaartmateriaal gebeurde door Ewoud Deschepper. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Ewoud Deschepper en Bart Cherretté.

1.4.3. Gebruikte materiaal en technische specificaties, en motivering van de selectie van bronnenmateriaal:

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd vooral om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferentie geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het dit kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De ontwerpplannen zijn door het architectenbureau, 2DVW Architecten, ter beschikking gesteld.

Een terreinbezoek was niet noodzakelijk gezien de actuele toestand van het terrein zichtbaar is op recente luchtfoto's, en het architectenbureau ons de huidige toestand van het terrein kon mededelen, zowel tekstueel als op plan.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

1.4.4. Beschrijving en motivering van afwijkende methodiek en van bijstellingen van de oorspronkelijke strategie:

Niet van toepassing

1.4.5. Inbreng van specialisten:

Niet van toepassing.

1.4.6. Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externen:

Niet van toepassing.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten

Niet van toepassing.

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen

Niet van toepassing.

2.4. Conservatie-assessment

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door SOLVA digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks "in-huis" wordt geback-up't en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de SOLVA-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij deze bureaustudie niet van toepassing.

2.5. Assessment van de sporen

Niet van toepassing.

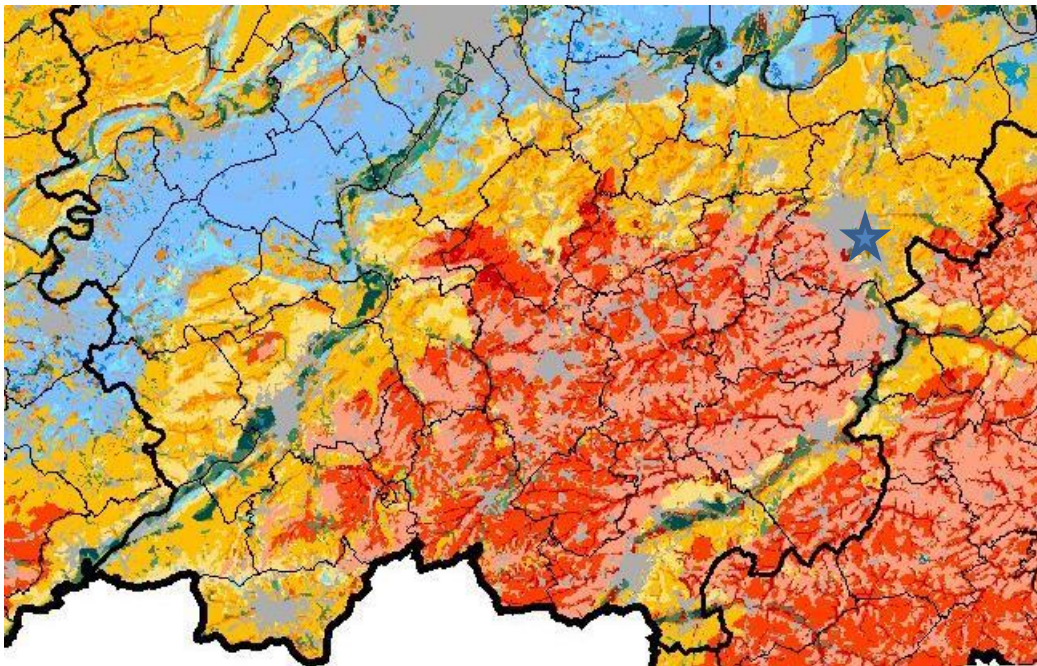
2.6. Assessment van het onderzochte gebied

2.6.1. Een tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied (aardkundige en hydrografische situering, grondgebruik, fysisch-geografische gegevens, geraadpleegde bronnen)

Algemene landschappelijke en planmatige situering

De stad Aalst is gelegen in het oosten van de provincie Oost-Vlaanderen en bevindt zich in de Dendervallei. Het projectgebied bevindt zich ten zuidoosten van de binnenstad van Aalst (zo'n 2,5 km in vogelvlucht) en ten noordoosten van de dorpskern van Erembodegem (zo'n 1,3 km in vogelvlucht). Het ligt nabij de Brusselsesteenweg (N9), in een 'lappendeken'-landschap van verkavelingen, bossen en open landbouwgronden. De Dender ligt op ongeveer 1 km naar het westen.

Dit gebied behoort tot de ecoregio van de Midden-Vlaamse overgangsgebieden, meer bepaald het Midden-Vlaams glooiend zandleemdistrict.² Ten zuidwesten hiervan situeert zich het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict. Hierbij lopen verschillende heuvelruggen van het zuidwesten naar het noordoosten. Aalst bevindt zich op de overgang van het zandleemdistrict naar het lemig heuveldistrict (**figuur 6**).

Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemkaart (het projectgebied is aangegeven met ster). Oranje : zandleemstreek, rood : leemstreek. (www.geopunt.be).

Op het gewestplan staat het gebied ingekleurd als woongebied (rood) en de noordoostelijke hoek als woonuitbreidingsgebied (wit met rood raster) (**figuur 7**).

² Sevenant M. *et al.* 2002, pp. 143 e.v. ; zie *infra*.

Figuur 7. Het gewestplan met de positie van het desbetreffende terrein (Agentschap Ruimte Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

Aardkundige en hydrografische situering

-Beknopte geologische en geomorfologische schets van de regio³

De Dendervallei waarbinnen het projectgebied is gesitueerd, is gelegen in het zogenaamde **Midden-Vlaams glooiend zandleemdistrict**. Het district bestaat uit een weinig tot matig geaccidenteerd tertiair glooiend landschap waarop voornamelijk zandlemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in Midden-Vlaanderen.

Het district vormt in feite een overgangszone tussen het 'Pleistoceen riviervalleiendistrict' (Vlaamse vallei) in het noorden en het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict' in het zuiden. In principe zijn dergelijke gebieden soort- en gradiëntrijk, waarbij naast de typische ecosystemen van zandige en lemige gebieden ook allerlei soorten voorkomen die aan gradiënten gebonden zijn. Het is een bijna open kouterlandschap met nat bos en weiden in de depressies. In principe zou het ecodistrict nog verder in 3 subgebieden onderverdeeld kunnen worden: een vlak nat zandleemgebied vooral in het noordelijke deel van het district, een droog zandleemgebied voornamelijk in het centrale gedeelte en een golvend zandleemgebied met sterke invloed van de Tertiaire ondergrond vooral in het zuidelijk deel. Deze subgebieden duiden nog maar eens op het feit dat het district eerder als een overgangsgebied te beschouwen is.

Tertiair

Tijdens het tertiair werden mariene zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede en Formatie van Maldegem. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartaire) door erosie

³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken. Bron: Sevenant M. *et al.* 2002, pp. 143-147.

aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het tertiair reliëf (Louis, 1975). Het resultaat is een vrij sterk golvend en versneden tertiair oppervlak met een lichte daling naar het noorden toe.

Het tertiaire substraat bestaat in het oostelijke deel overwegend uit klei (leden uit de Formatie van Maldegem), terwijl het westelijke deel meer zandig is, met plaatselijk (kleiige) heuveltoppen. Dit weerspiegelt zich sterk in het huidige landschap (reliëf, waterhuishouding). Tijdens het Weichselglaciaal werd het tertiaire landschap grotendeels afgedekt met een quartaire voornamelijk niveo-eolische dekmantel. Dit pakket bezit een dikte van 0 tot 10m. De variatie in dikte wordt verklaard door topografie en de overheersende westenwind-richting tijdens de afzettingen. Het eolisch materiaal is het dikst in de depressies en op zwakke, naar het oosten gerichte hellingen (5 tot 10m). Op de ruggen bedraagt het nog 1 à 2m, terwijl het op de heuveltoppen dikwijls ontbreekt.

Quartair

De quartaire afzettingen werden in verschillende perioden tijdens het Weichselglaciaal afgezet. Het materiaal, dat tijdens de eerste twee fasen sedimenteerde, werd in de nabijheid van de Tertiaire verhevenheden vaak weggeërodeerd. In het begin van de derde fase werd ten gevolge van afspoeling en afglijding vaak tertiair, vooral zandig materiaal, verplaatst en vermengd met de niveo-eolische sedimenten. Dit verspoelde materiaal komt voor in de ondergrond van de meeste zandleemprofielen en is van groot belang voor de bodemgesteldheid, inclusief de waterhuishouding van de gronden. Op het einde van het Tardiglaciaal werden langs de Dender (Wieze-Denderbelle) duinruggen afgezet door verwaaiing van lokale voornamelijk licht zandleem sedimenten. Tijdens het Holoceen werd alluvium in de valleien afgezet en in recente tijden traden nieuwe verstuingen en afzettingen op ten gevolge van ontbossingen.

Geomorfologie

Hoewel de quartaire afzettingen een verzachting van het tertiaire landschap teweegbrachten, is het reliëf in hoofdzaak als een erosiereliëf te beschouwen. Het reliëf wordt in dit zandlemig gebied nog beïnvloed door het onderliggende tertiaire substraat. Vooral in het zuidelijke deel (aansluitend op het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict') is deze invloed nog vrij duidelijk aanwezig. Het tertiair geaccidenteerd landschap in het noordelijk gedeelte is vrijwel geheel genivelleerd door de quartaire niveo-eolische dekmantel die tijdens het Weichselglaciaal werd afgezet.

Bodem

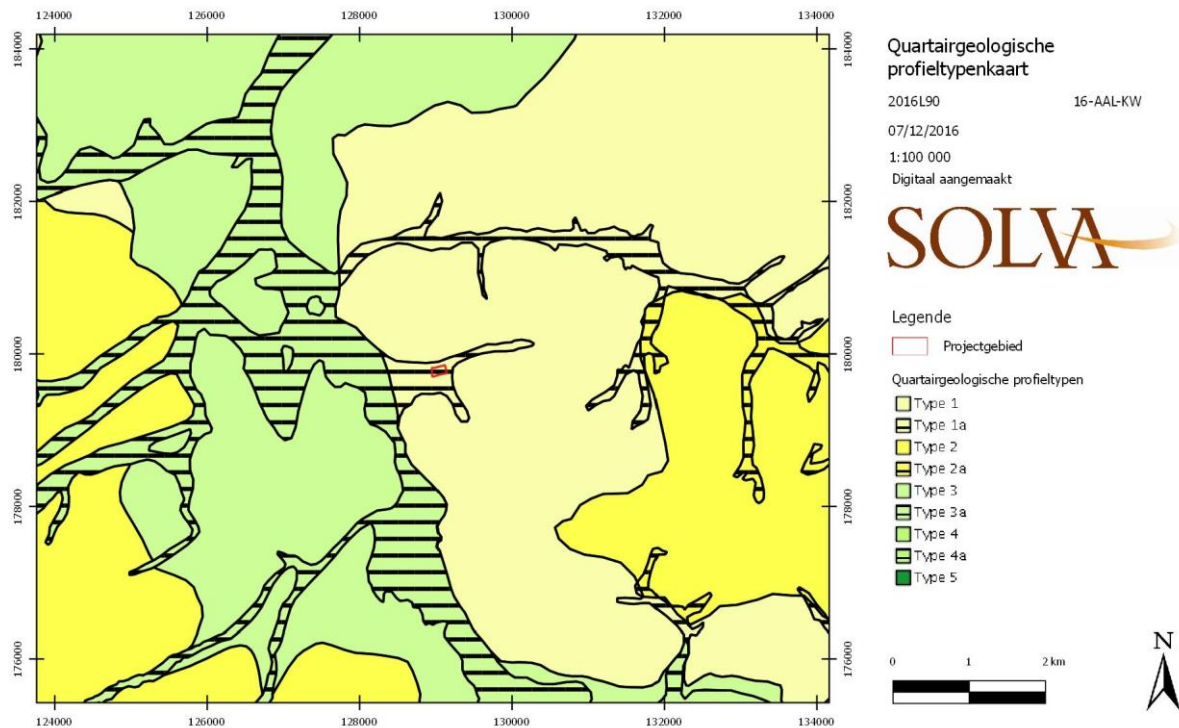
De Pleistocene sedimenten zijn de voornaamste bodemvormende bestanddelen in het district. Het zandige lössleem, dat in dit gebied afgezet werd tijdens de laatste ijstijd, wordt op een lager reliëfs niveau aangetroffen dan de zuivere lössafzettingen (afgezet in de zuidelijk gelegen districten). Het bezit soms een sterk variërende textuur indien het tijdens zijn afzetting vermengd werd met verspoeld tertiair zand. Niet tot zwak gleyige bodems met een textuur B-horizont (grijsbruine podsolachtige bodems) bevinden zich eerder in het zuiden van het district. Deze bodems werden gevormd onder een gemengd loofbos en zijn typisch voor zandleem- en leemgebieden. Doorgaans vertonen deze gronden een normale waterhuishouding. Elders overwegen gronden met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont. Het betreft gedegradeerde grijsbruine podsolachtige bodems, die onder andere ontstaan zijn door het in cultuur brengen van gronden (en dus het rooien van de natuurlijke bosvegetatie). De zandleemgronden zijn niet tot matig gleyige gronden. Op de tertiaire opduikingen komen niet tot sterk gleyige gronden voor met een niet bepaalde profielontwikkeling. De beekvalleien worden gevormd door hydromorfe alluviale gronden.

De textuur van de meeste zandleemgronden wordt lichter (zandiger) naarmate ze dieper liggen of gaan over tot verspoeld, kleiig, tertiair materiaal. In het zandleemgebied, waar het quartaire dek vaak op matige diepte op een zandig-lemig complex rust, hebben vele gronden een gebrekkige waterhuishouding, te wijten aan de langzame oppervlakkige drainering en aan een tijdelijk

opgehouden watertafel. Deze watertafel wordt plaatselijk gevormd op een weinig doorlatende (tertiaire) laag (indien deze op minder dan 2-3m diepte voorkomt). Op andere heuvels (bijvoorbeeld de heuvel ter hoogte van Lede), waar een sterk doorlatende tertiaire ondergrond voorkomt (tertiair zand), liggen goed ontwaterde gronden.

-Het projectgebied

Op de quartairgeologische profieltypekaart (**figuur 8**) is te zien dat het terrein gekarteerd staat als Type 1a, meer bepaald zijn er Holocene en/Tardiglaciale afzettingen gebeurd bovenop de Pleistocene sequentie.⁴

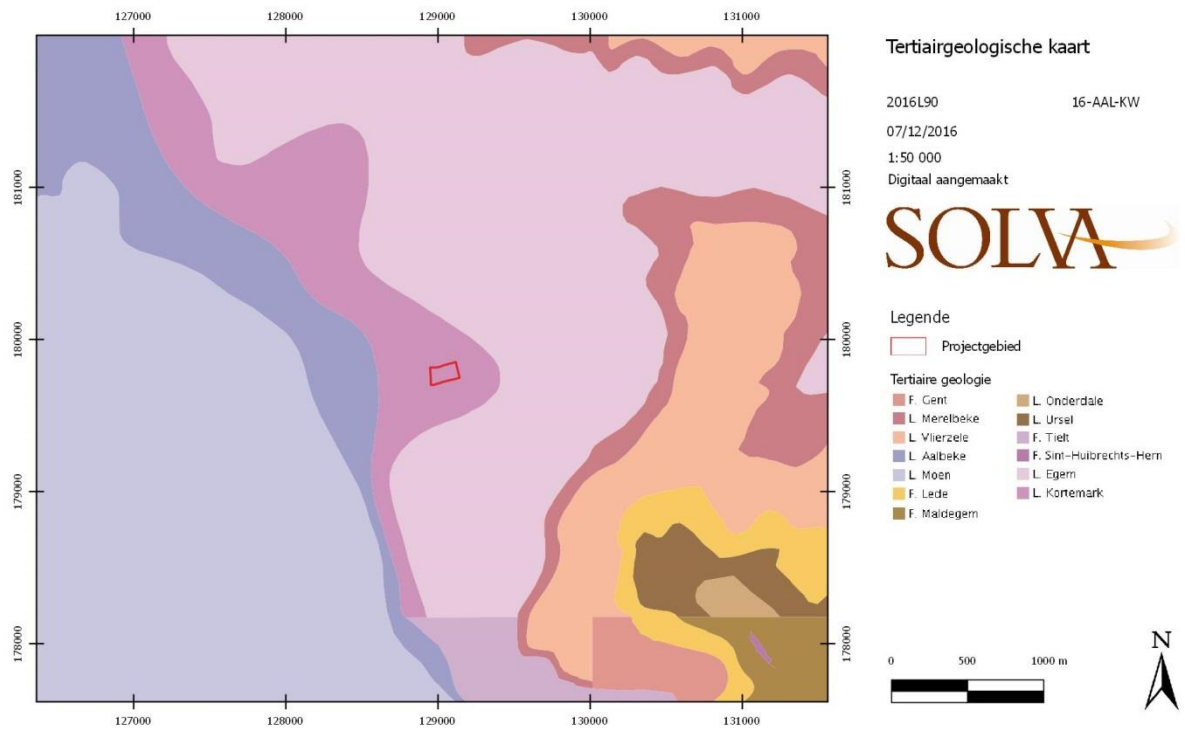

Figuur 8. De quartaairgeologische profieltypekaart (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

De paleogene (tertiaire) kaart (**figuur 9**) toont dat het projectgebied volledig gelegen is in een gebied waar het Lid van Kortemark is afgezet.⁵ Het gaat om grijze tot groengrijze klei tot silt met dunne banken zand en silt.

⁴ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>.

⁵ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>.

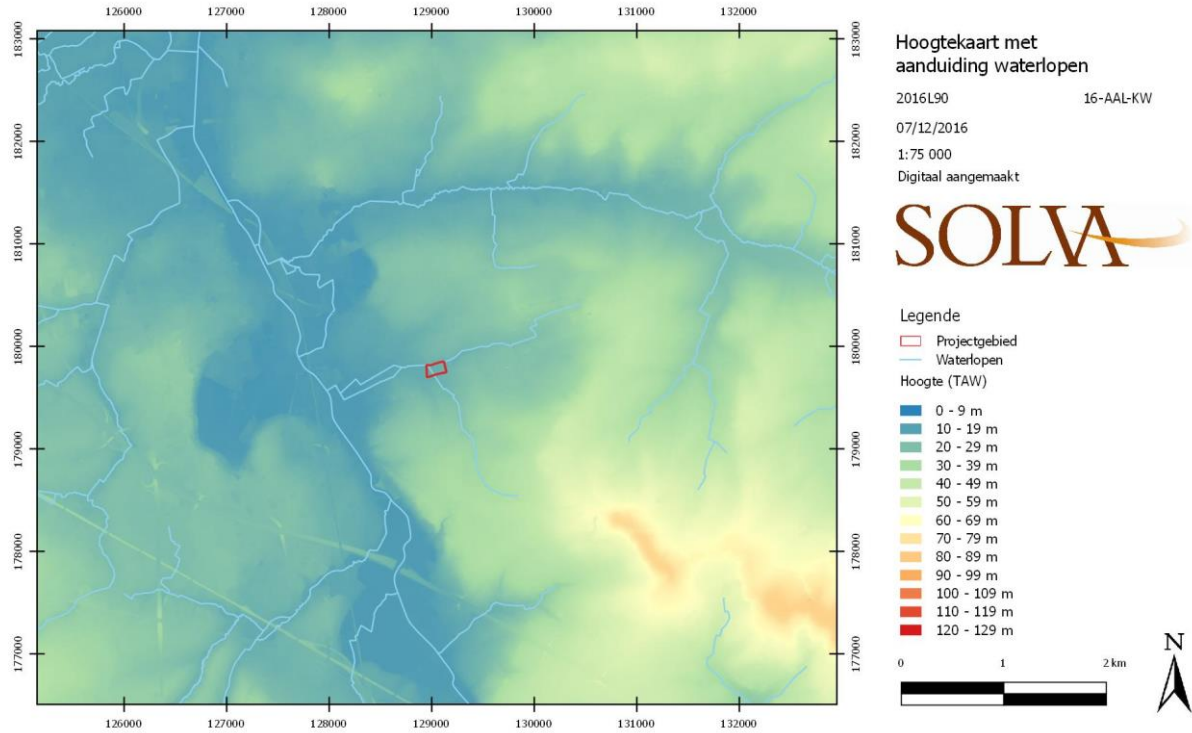

Figuur 9. De tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

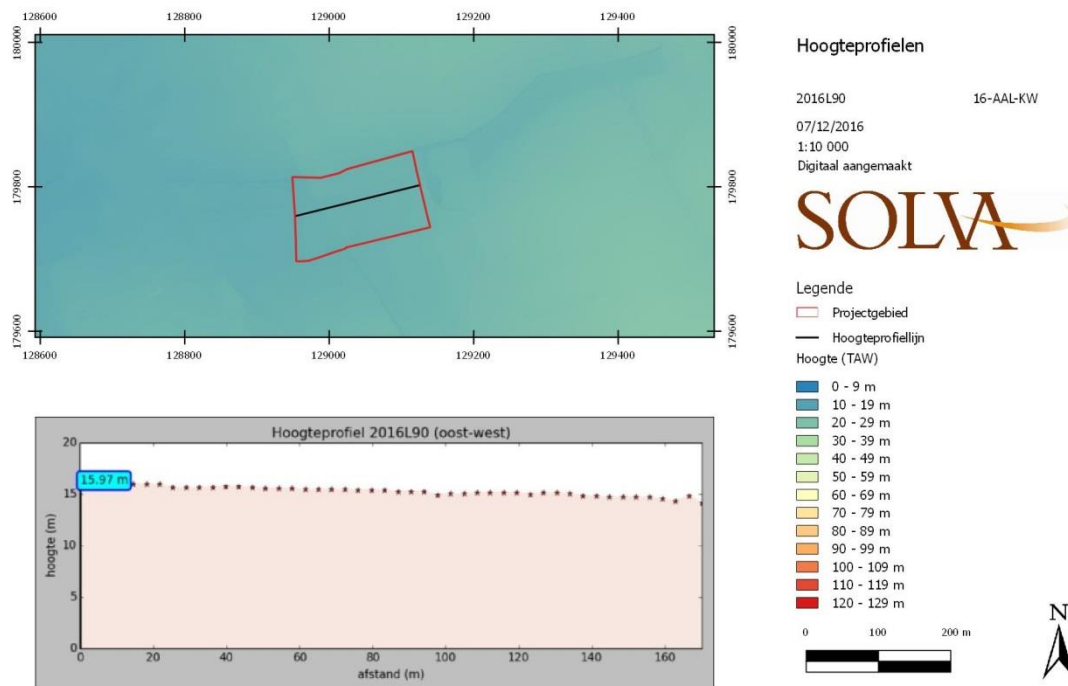
Voor het gebied is geen geomorfologische kaart beschikbaar.

Fysisch-geografische gegevens en grondgebruik

Het projectgebied ligt ten oosten van de Dendervallei, in de vallei van de Zomergembeek die afwatert naar de Dender (**figuur 10**). Topografisch ligt het projectgebied op 14 m à 16 m TAW. Ten noorden, oosten en zuiden gaat het landschap langzaam omhoog, naar een leemrug die parallel langs de Dender ligt.

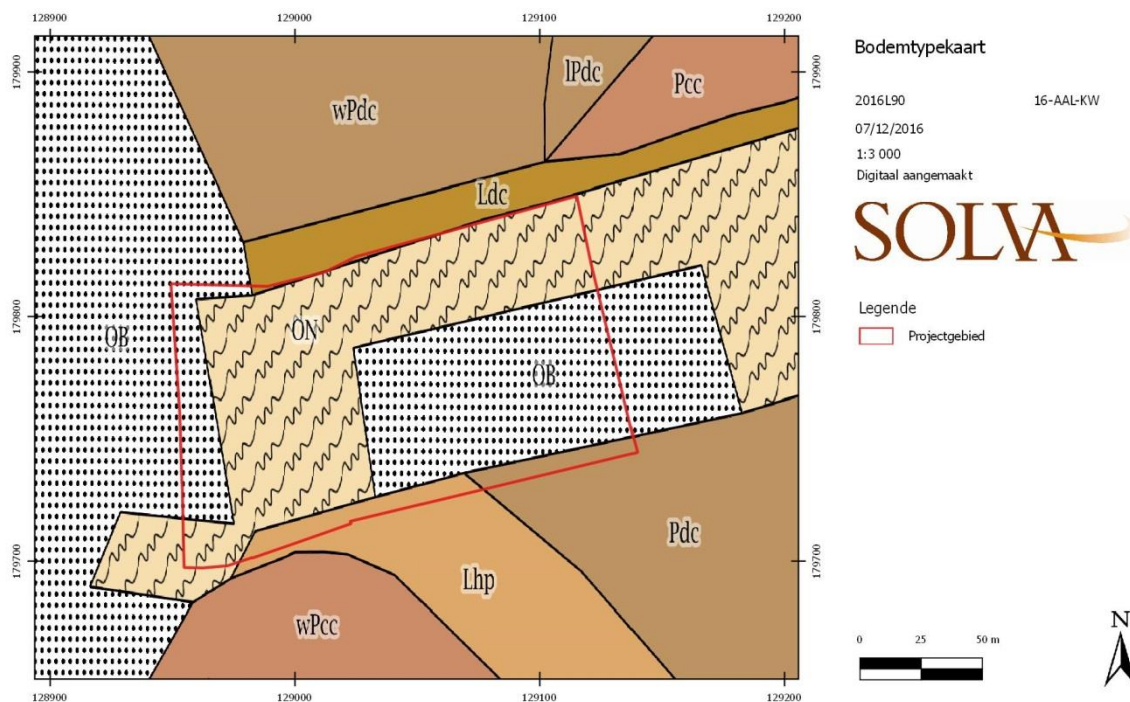

Figuur 10. Digitaal hoogtemodel van de regio rond het projectgebied (Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, 1 m; AGIV; eigen bewerking).

Figuur 11. Digitaal hoogtemodel van het terrein met oost-west lopend hoogteprofiel (Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, 1 m; AGIV; eigen bewerking).

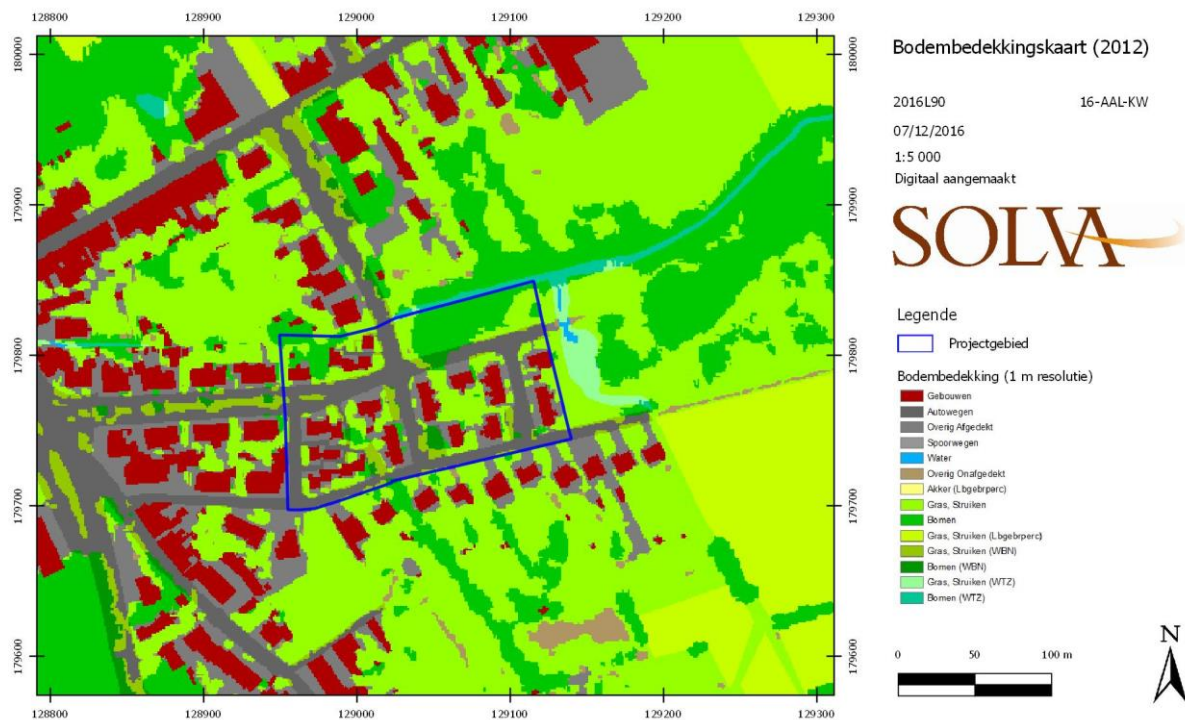
Het oost-west lopend hoogteprofiel (**figuur 11**) toont dat het terrein van het oosten naar het westen langzaam afhelt van 16 m TAW naar 14 m TAW. Dit is in verband te brengen met de ligging in de vallei van de Zomergembeek, die oost-west loopt naar de Dender.

Figuur 12. De bodemtypekaart met de positie van het desbetreffende terrein (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

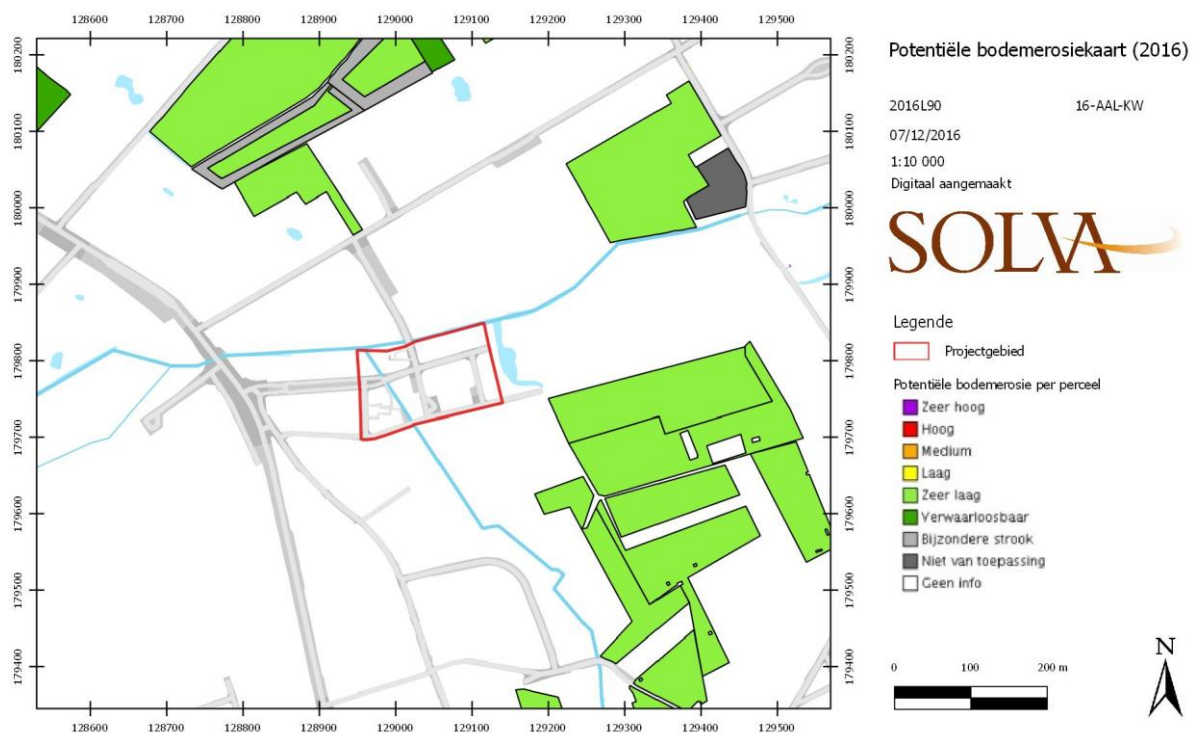
De bodemtypekaart (**figuur 12**) toont dat de gronden op het terrein gekarteerd staan als bebouwde zone (OB), opgehoogde grond (ON) of, in het uiterste zuiden van het gebied, als Lhp en Pdc.⁶ Een Lhp-bodem is een natte zandleembodem zonder profiel, een Pdc-bodem is een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze natte tot matig natte bodems zijn opnieuw in verband te brengen met de relatief lage ligging van het terrein, aan de loop van de Zomergembeek en Beek van de lege Voshollen.

⁶ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>.

Figuur 13. De bodembedekkingskaart (2012) (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De bodembedekkingskaart (**figuur 13**) reflecteert de toestand die ook te zien is op de orthofoto (**foto 1**). Het terrein is sterk ontwikkeld, met bewoning en wegenis en rond de huizen tuinen. Het perceel in het noordoosten, 141D⁶ (partim), is gekarteerd als bedekt met gras/struiken en bomen.

Figuur 14. Potentiële bodemerosiekaart, opname 2016 (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

Op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (**figuur 14**) staan de terreinen niet omschreven. We

kunnen echter verwachten dat hier geen of zeer weinig erosieve processen actief zijn, gezien een deel van het terrein geasfalteerd is en het andere deel bestaat uit grasland. Nabijgelegen percelen staan immers ook gekarteerd als een zeer lage tot verwaarloosbare kans op erosie.

Een overzichtsplan met de relevante landschappelijke en aardkundige factoren binnen het projectgebied is te vinden bij de synthese (**figuur 21**).

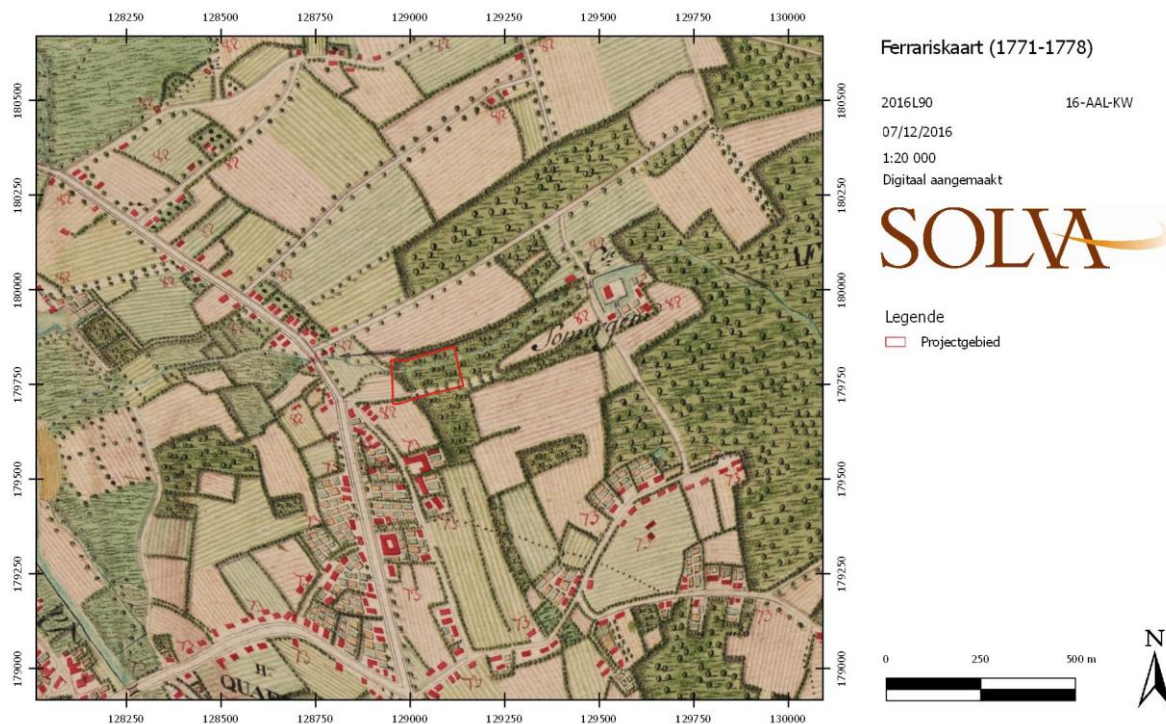
2.6.2. Een tekstuele historische beschrijving van het onderzochte gebied

Inventaris bouwkundig erfgoed

Het raadplegen van deze inventaris leverde geen informatie op met betrekking tot het onderzoeksgebied.⁷

Historisch – cartografische documentatie van het projectgebied

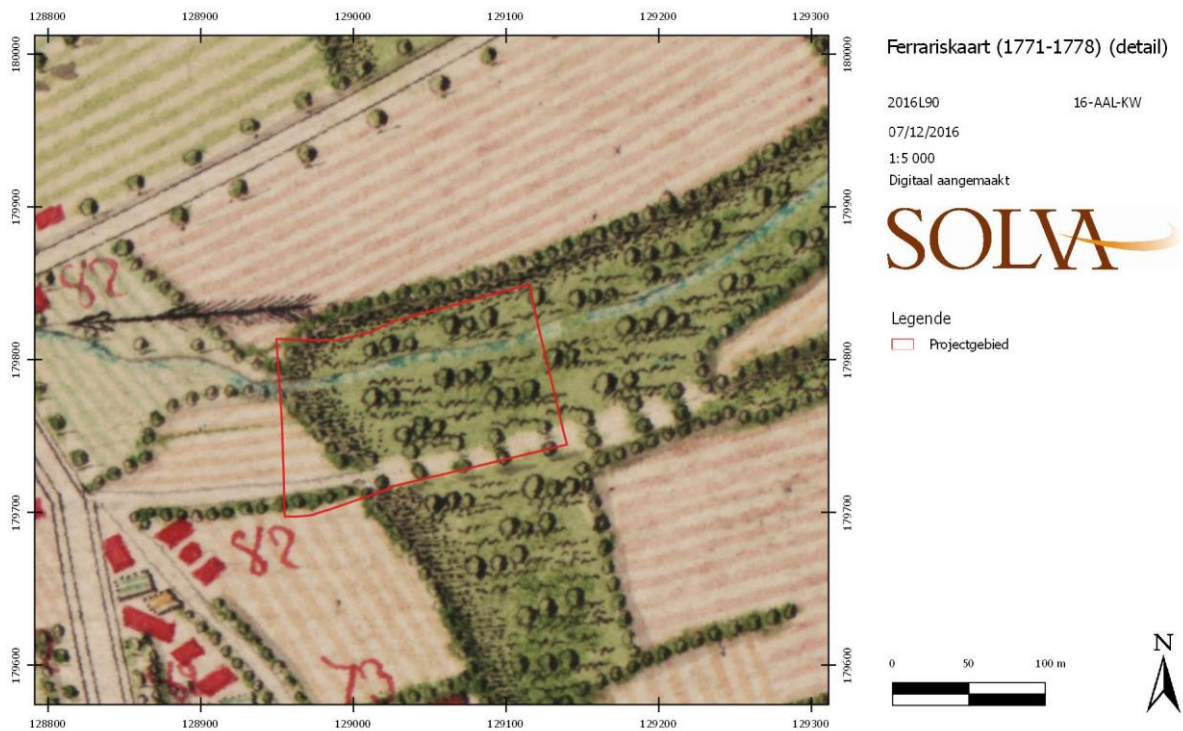
a) Jozef Johan Frans Ferraris – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik: Aelst (1771-1778)

Figuur 15. Detail van de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

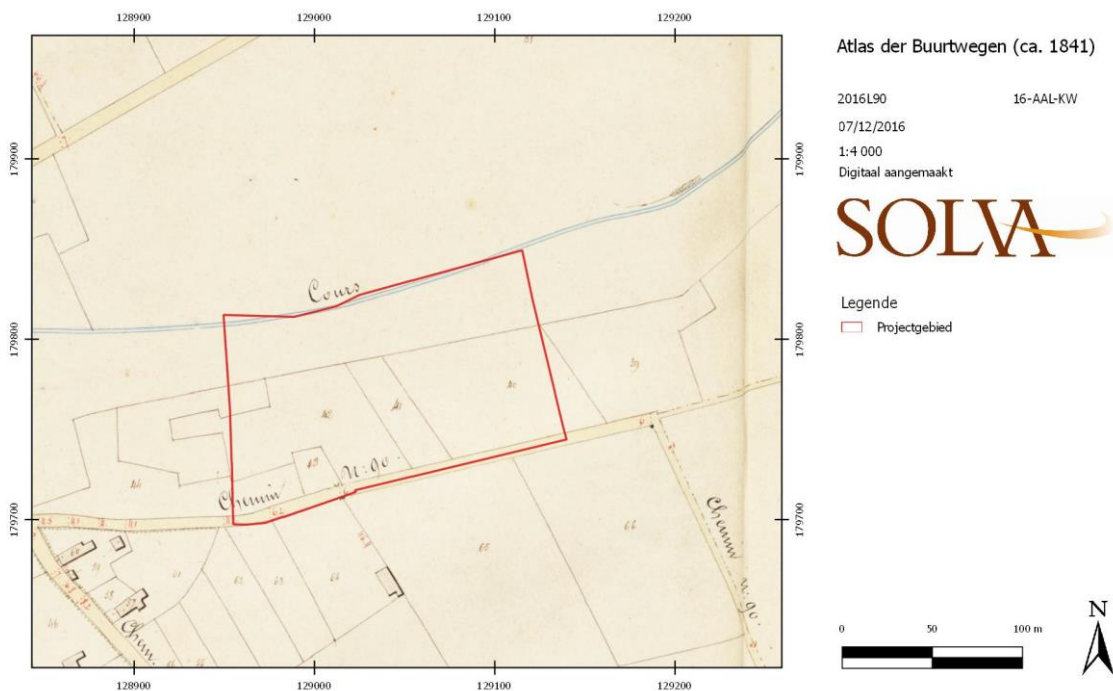
De Ferrariskaart (1771-1778) (**figuren 15 en 16**) toont dat het projectgebied in de late 18de eeuw deels in gebruik was als akkerland maar vooral 'woest' gelaten werd. De loop van de Zomergembeek en de daarlangs gelegen kleine bosgebieden zijn duidelijk zichtbaar. Het tracé van de Kloosterweg is ook te zien, omzoomd door bomen, maar het is niet duidelijk naar waar deze weg leidt.

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

Figuur 16. Detail van de Ferrariskaart (1771-1778) op het onderzoeksterrein (AGIV, geraadpleegd via WMS).

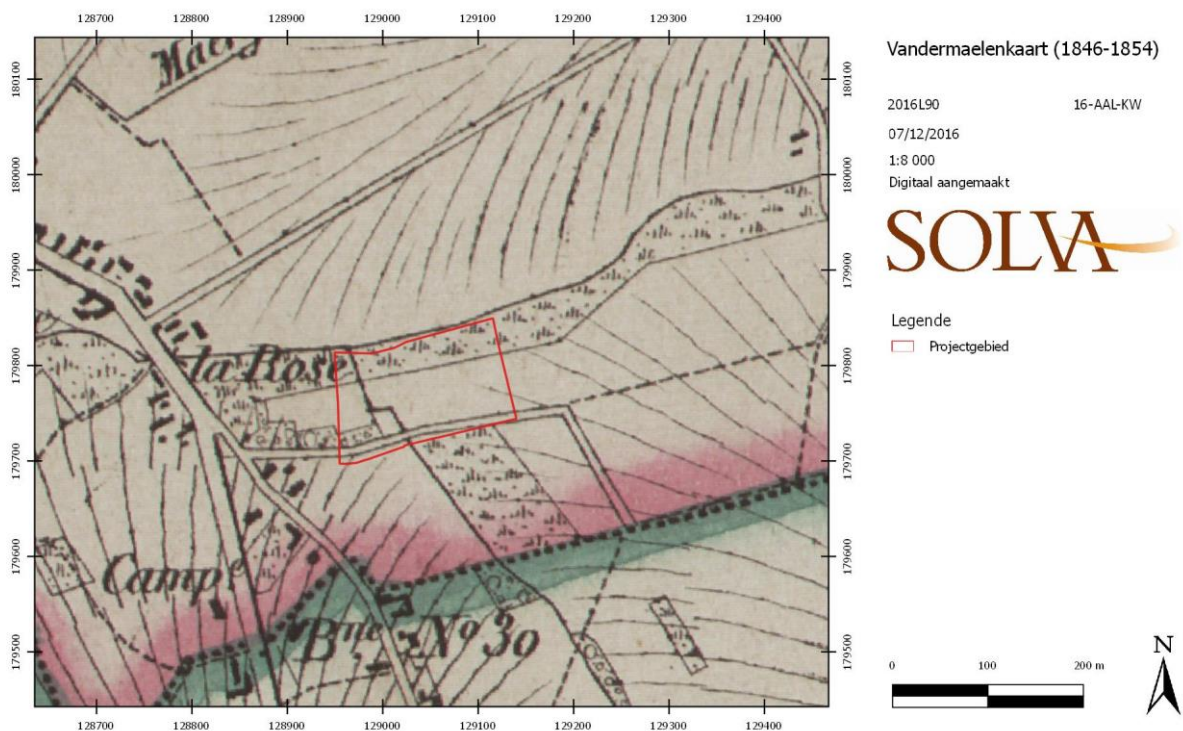
b) Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)

Figuur 17. Afbakening van het onderzoeksgebied (rood) op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1841) (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De Atlas der Buurtwegen (ca. 1841) (figuur 17) toont dat het projectgebied is onderverdeeld in verschillende percelen, waarbij het gebied langsheen de Zomergembeek niet is onderverdeeld in percelen. Ook het tracé van de Kloosterweg is weer duidelijk zichtbaar, waarbij het nu is doorgetrokken in oostelijke en zuidelijke richting.

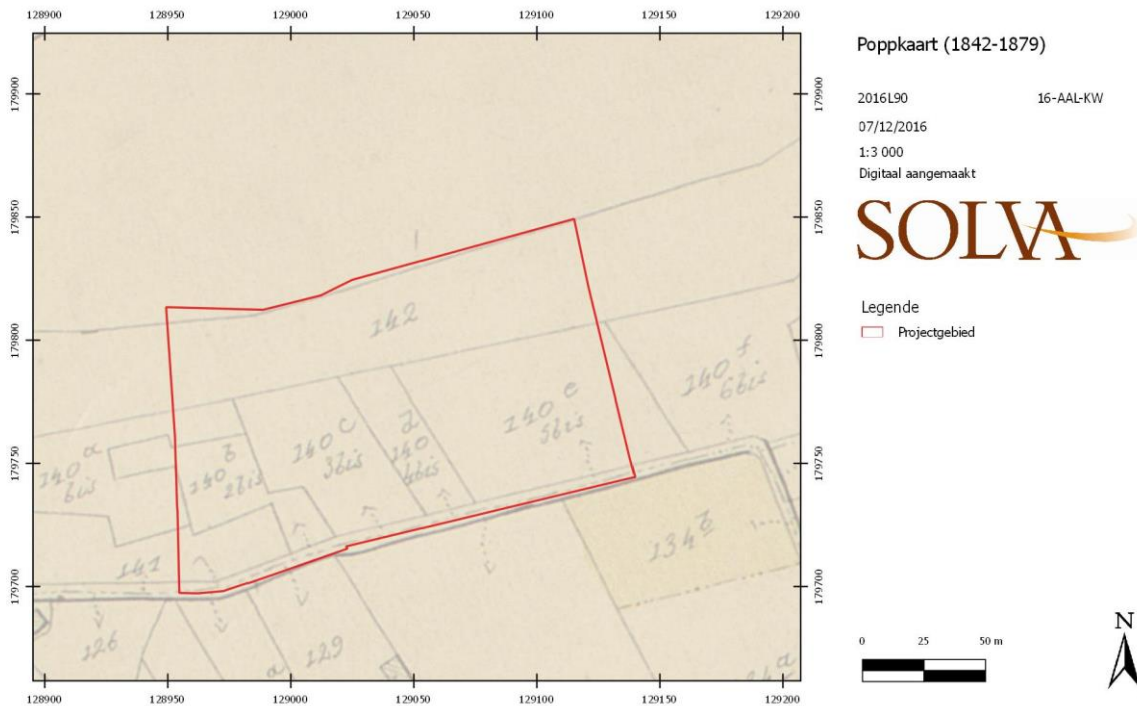
c) Philippe Vandermaelen – Cartes topographiques de la Belgique (1846-1854)

Figuur 18. Het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1846-1854) (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) (figuur 18) toont dat het noordelijke deel van het projectgebied moerassig was. Het tracé van de Kloosterweg is duidelijk zichtbaar. Voor de rest geeft deze kaart weinig informatie.

d) Philippe Chrétien Popp - Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879)

Figuur 19. Detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied (rood) (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De kadastrakaart van Popp (1842-1879) (**figuur 19**) toont een gelijkaardige situatie met gelijke perceelsgrenzen. De oostelijke doortrekking van de Kloosterweg is hier wel verdwenen.

e) Orthofoto's uit de 20ste eeuw

Foto 6. Orthofoto van het projectgebied uit 1971 (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De orthofoto van het projectgebied uit de zomer van 1971 (**foto 6**) toont dat al een groot deel van het projectgebied ontwikkeld was als woonwijk. Enkel de terreinen in het westen en noorden zijn nog niet bebouwd, net als het perceel in het noordoosten.

Foto 7. Orthofoto van het projectgebied uit de periode 1979-1990 (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De orthofoto uit de periode 1979-1990 (**foto 7**) toont een situatie op het terrein die hetzelfde is als de huidige situatie (**foto 1**).

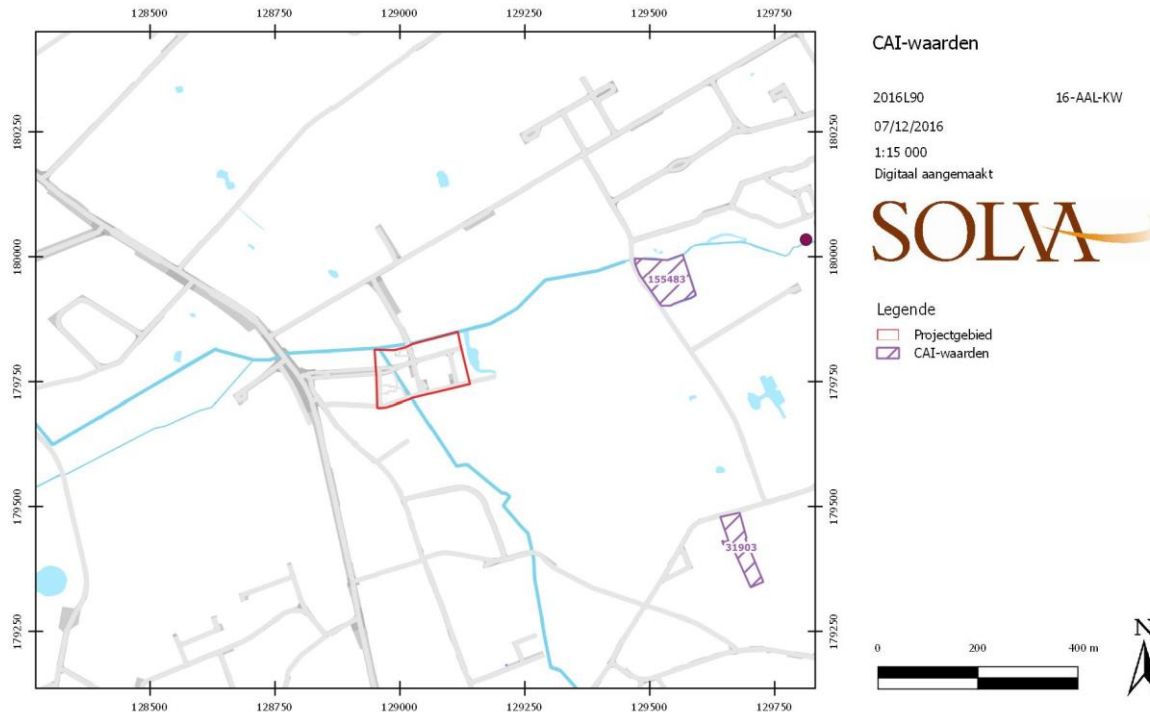
Voor een geïnterpoleerd Digitaal Hoogtemodel en de bodemkundige beschrijving van het projectgebied verwijzen we naar vorig hoofdstuk (2.6.1, respectievelijk figuren 10-12).

2.6.3. Een tekstuele beschrijving van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

Er zijn geen archeologische sites of vondsten bekend in de Centraal Archeologische Inventaris op het onderzoeksterrein (**figuur 20**).

In de omgeving zijn slechts twee sites gekend. Ten westen gaat het om CAI-locatie 155483, Hof Somergem. Het betreft een laatmiddeleeuwse site met walgracht met een vroegste vermelding in 1380. De site is nog geen onderwerp geweest van archeologisch onderzoek.

Ten zuidoosten ligt CAI-locatie 31903. Bij veldprospecties door P. Van Geit en J. Sergant zijn hier enkele lithische fragmenten en enkele scherven laatmiddeleeuws aardewerk aangetroffen. Deze laatste zijn waarschijnlijk via bemesting op het perceel terechtgekomen.

Figuur 20. Uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het terrein (Agentschap Onroerend Erfgoed; eigen bewerking).

Toponymie

Het toponiem 'Zomergem' van de nabijgelegen landbouwhoeve kent een eerste vermelding in ca. 1185 als *Somren gem*; deze naam zou teruggaan op een Germaans toponiem (*Sumaringa haim*) dat 'woning van de lieden van Sumar' zou betekenen (De Herdt *et al.* 2013).

2.6.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

-Datering en interpretatie van geomorfologische eenheden van het projectgebied:

Op het terrein zijn Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie te verwachten. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de ligging aan de loop van de Zomergembeek en de meer algemene topografische ligging nabij de Dendervallei.

-Datering en interpretatie van de antropogene aanwezigheid in het plangebied:

De beschikbare historische kaarten tonen de ontwikkeling van het onderzoeksgebied sinds de late 18de eeuw. Het terrein werd voornamelijk wild gelaten, wat duidelijk zichtbaar is op de Ferrariskaart (aanwezigheid van bomen) en de Vandermaelenkaart (kartering als moerassig gebied). De antropogene aanwezigheid was vanaf de late 18de eeuw beperkt tot het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied, waar het tracé van de huidige Kloosterweg teruggaat op een oudere weg. Archeologisch gezien is de omgeving van het projectgebied slecht gekend.

Sinds 1971 is het projectgebied ontwikkeld als woongebied. Hierdoor kan verwacht worden dat de bodem al sterk verstoord is en eventueel aanwezige archeologische sporen en/of structuren verdwenen of tenminste sterk aangetast zijn.

2.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren en activiteitenzones

Niet van toepassing.

2.6.6. Verklaring voor het ontbreken van archeologische vondsten, sporen of een archeologische site

Niet van toepassing.

2.6.7. Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Niet van toepassing.

2.6.8. Tekstuele synthese

De huidige wijk rond de Kloosterweg en Schietbaan wordt omgevormd tot een modernere wijk, waarbij de typologie en het concept van de bewoning grondig veranderd, evenals de bouwvolumes en de inplanting van de gebouwen.

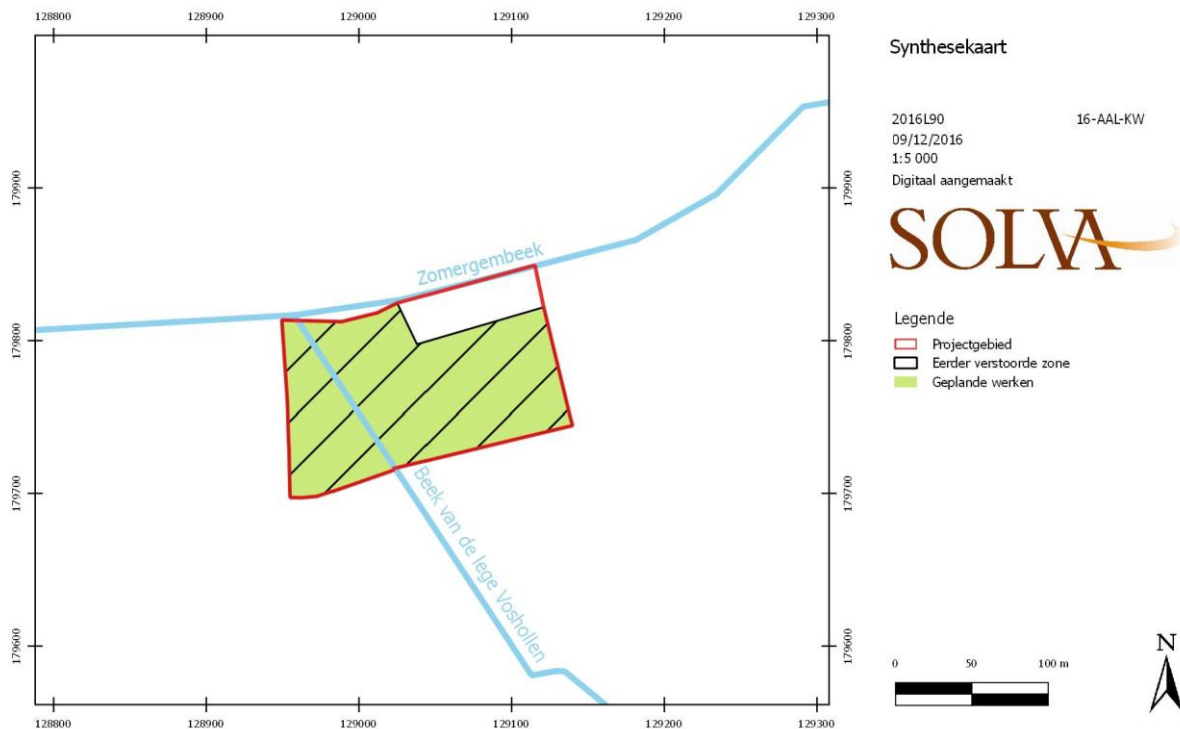
De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d. 12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige** vergunningsaanvraag voor de reconversie van een bestaande woonwijk.

De aardkundige en fysisch-geografische analyse tonen dat het projectgebied gelegen is een (relatief) laaggelegen, nat gebied waar na het Pleistoceen nog fluviatiele afzettingen zijn gebeurd. De

bodemkartering van een deel van het projectgebied als ON, opgehoogde grond, wijst hier indirect ook op: wegens het natte karakter was een bodemophoging noodzakelijk. De flarden nog oorspronkelijke bodem in het zuiden van het gebied tonen ook aan dat het hier een zeer natte omgeving betreft.

Dergelijke laaggelegen, natte gronden nabij een beek zijn zeker geen aantrekkingspool voor begraving of bewoning, maar misschien wel voor rituele gebruiken. De archeologisch slecht gekende omgeving geeft hier geen extra informatie over. De aanleg van een woonwijk vóór de zomer van 1971 heeft zeker al voor zware verstoringen gezorgd op het terrein, waardoor eventueel aanwezige archeologische sporen en/of structuren al verdwenen of zwaar aangetast zijn.

Figuur 21. Synthesekaart van het terrein.

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden de vooropgestelde onderzoeksvragen beantwoord worden. Hieronder worden deze beantwoord en wordt cf. *CGP 12.5.1.3, 7°* een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering van het projectgebied, wat moet leiden tot de uiteindelijke evaluatie of bijkomend onderzoek noodzakelijk is.

-Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

De bureaustudie toont aan dat het projectgebied zich bevindt in een zone met een vrij laag archeologisch potentieel.

Landschappelijk situeert het onderzoeksgebied zich in een nat, (relatief) laaggelegen gebied nabij een beek die uitmondt in de Dender. Dergelijke gebieden zijn geen aantrekkingspool voor menselijke occupatie in de zin van bewoning of begraving. Een rituele functie is in theorie mogelijk, maar het is zeer onwaarschijnlijk dat deze structurele sporen heeft nagelaten in de ondergrond.

Heden betreft het terreinen die reeds in aanzienlijke mate ondergronds en oppervlakkig geroerd zijn, aangezien het een volledig ontwikkelde en ontsloten wijk betreft met 15 gebouwen, wegenis en riolering, en dit al minstens sinds 1971. Het is dan ook onwaarschijnlijk dat er nog archeologische sporen in de bodem aanwezig zijn.

-Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

De site lag tot ver in de 19de eeuw in een nat landschap waarin de Zomergembeek, een zijloop van de Dender, loopt. In het zuiden lag sinds de late 18de eeuw het tracé van de huidige Kloosterweg.

-Welke gebruiksevolutie kende het terrein?

Tot het einde van de 19de eeuw werden deze terreinen niet ontwikkeld. De natte ondergrond en de ligging nabij de Molenbeek lieten dit niet toe. Vóór de jaren '70 van de vorige eeuw werd het gebied ontwikkeld als woongebied. Tot op heden heeft het terrein deze functie.

-Wat is de impact van de geplande werken?

De impact van de werken is groot in die zin dat een groot deel van het projectgebied (16 600 m²) volledig wordt 'ontmanteld' en opnieuw wordt ingericht met nieuwe gebouwen, heraangelegde wegen en een aangepast rioleringsnetwerk. Onder één gebouw wordt een ondergrondse parkeergarage van 1 niveau over een oppervlakte van 345 m² aangelegd.

Echter, de eerdere ontwikkeling van het terrein tot woonwijk heeft sowieso al een grote impact gehad, door de aanleg van fundamenteën, wegenissen en riolering. Het enige niet-geroerde terrein is perceel 141D⁶, dat echter bij de reconversie ook niet wordt ontwikkeld. Ook het feit dat een groot deel van het gebied in het verleden opgehoogd is (zie bodemkaart) mag niet vergeten worden.

Bijgevolg kan gesteld worden dat de impact van de werken op het eventueel archeologische erfgoed miniem zal zijn, aangezien de ondergrond al in zeer sterke mate verstoord is in het verleden.

-Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Archeologische sporen *in situ* zijn binnen het gabarit van de geplande werken nagenoeg niet te verwachten:

- te verwachten is dat er op het terrein alluviale pakketten worden aangesneden die afgezet zijn door de Dender en/of de op de Dender aansluitende beken. Dergelijke (relatief) laaggelegen en natte gronden zijn niet aantrekkelijk voor bewoning of begraving, of voor landbouwactiviteiten (met uitzondering van veeteelt).

- minstens sinds 1971 is het grootste deel van het projectgebied ontwikkeld als woonwijk, met gebouwen (met fundamenteën), wegenis en riolering. Tussen 1979 en 1990 staat de situatie zoals deze vandaag nog herkenbaar is, vast. Het enige deel van het terrein dat nog niet geroerd is, is perceel 141D⁶ (partim).

- De geplande werken vinden volledig plaats in het deel van het terrein dat al zwaar verstoord is door de ontwikkeling in de vorige eeuw van de woonwijk. Perceel 141D⁶ wordt hierbij niet geroerd. Eventueel hier aanwezig archeologisch erfgoed (hoewel onwaarschijnlijk) wordt dus niet verstoord.

De kans dat er nog een archeologische site aanwezig is op het terrein, als deze er al ooit geweest is, is quasi nihil. Het wetenschappelijk kennispotentieel van het projectgebied is dan ook zo goed als onbestaande.

-Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing gelet op voorgaande, er is *de facto* geen wetenschappelijk kennispotentieel.

-Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

Alle bovenstaande onderzoeksvragen konden op basis van de bureaustudie voldoende beantwoord worden. Het wetenschappelijk onderzoekspotentieel, als er al sporen zouden aangetroffen worden binnen het gabarit van de werken, is zo goed als onbestaande. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning geen verder archeologisch (voor)onderzoek op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

-Opgave van de onderzoeksvragen die moeten beantwoord worden om het aanwezige potentieel te exploiteren (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing

-Kaart met afbakening van zones waar al dan niet archeologisch erfgoed vastgesteld of verwacht wordt (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Zie figuur 21.

2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden

Niet van toepassing.

2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

De sociale huisvestingsmaatschappij Dewaco-Werkerswelzijn wenst een bestaande woonwijk gelegen aan de Rerum Novarumstraat, Kloosterweg en Schietbaan (stad Aalst) om te vormen tot een nieuwe woonwijk met een andere conceptualisatie en typologie. Hierbij worden de bestaande gebouwen volledig afgebroken en de infrastructuur verwijderd. Een uitzondering hierbij is de bestaande riolering.

De werken omvatten het oprichten van 15 gebouwen (91 wooneenheden) waarvan één met ondergrondse parkeergarage van 345 m², de aanleg van nieuwe wegenissen en het aansluiten van de gebouwen op het bestaande rioleringsnetwerk. De totale bodemingreep zal, als we uitgravingen werfzones en andere verstoringen eigen aan bouwwerken samennemen, zo'n 16 600 m² bedragen. Het enige perceel dat niet geroerd wordt is gelegen in het noordoosten van het terrein (perceelsnummer 141D⁶).

Het bureauonderzoek, uitgevoerd door SOLVA in opdracht van de stad Aalst, toont dat het gebied zich in een relatief laaggelegen en nat landschap bevindt, met aanwezigheid van fluviaatiele afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. Een historisch-cartografisch onderzoek leverde geen aanwijzingen op voor structurele menselijke invloed op het terrein sinds de late 18de eeuw. Ook vóór deze periode is menselijke aanwezigheid in de vorm van bewoning of begraving zeer onwaarschijnlijk, gezien de landschappelijke en bodemkundige kenmerken van het terrein.

Daarbij komt dat het projectgebied al duidelijk verstoord is, door een ophoging en door de ontwikkeling van het gebied tot een volledig ontsloten woonwijk van 15 gebouwen, wegenis en riolering. Dit gebeurde vóór de zomer van 1971.

Op basis van deze twee elementen: enerzijds het niet-aantrekkelijke karakter van het terrein voor menselijke occupatie, anderzijds de zware verstoringen, kan besloten worden dat het projectgebied quasi geen mogelijkheden biedt voor een verhoging van het archeologisch wetenschappelijk kennispotentieel.

2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

De sociale huisvestingsmaatschappij Dewaco-Werkerwelzijn wenst een bestaande woonwijk gelegen aan de Rerum Novarumstraat, Kloosterweg en Schietbaan (stad Aalst) om te vormen tot een nieuwe woonwijk. Hierbij worden de bestaande gebouwen volledig afgebroken en de infrastructuur verwijderd. Een uitzondering hierbij is de bestaande riolering.

De werken omvatten het oprichten van 15 gebouwen (91 wooneenheden) waarvan één met ondergrondse parkeergarage van 345 m², de aanleg van nieuwe wegenissen en het aansluiten van de gebouwen op het bestaande rioleringsnetwerk. De totale bodemingreep zal zo'n 16 600 m² bedragen. Het enige perceel dat niet geroerd wordt is gelegen in het noordoosten van het terrein (perceelsnummer 141D⁶).

Het bureauonderzoek, uitgevoerd door SOLVA in opdracht van de stad Aalst, toont dat het gebied zich in een relatief laaggelegen en nat landschap bevindt. Een historisch-cartografisch onderzoek leverde geen aanwijzingen op voor menselijke invloed op het terrein sinds de late 18de eeuw. Ook vóór deze periode is menselijke aanwezigheid in de vorm van bewoning of begraving zeer onwaarschijnlijk, gezien de landschappelijke en bodemkundige kenmerken van het terrein.

Daarbij komt dat het projectgebied al duidelijk verstoord is, door een ophoging en door de ontwikkeling van het gebied tot een volledig ontsloten woonwijk van 15 gebouwen, wegenis en riolering. Dit gebeurde vóór de zomer van 1971.

Op basis van deze twee elementen: enerzijds het niet-aantrekkelijke karakter van het terrein voor menselijke occupatie, anderzijds de zware verstoringen, kan besloten worden dat het projectgebied quasi geen mogelijkheden biedt voor een kennisvermeerdering.

2.11. Bibliografie

De Herdt T., De Wolf J., Pauwels H., Wouters A., Van Loon J., 2013. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*, door Maurits Gysseling (1960), online geraadpleegd op <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=1103>.

Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G., 2002, *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*, pp. 221.

Geraadpleegde websites (raadpleging 07-09/12/2016):

- <https://www.dov.vlaanderen.be>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://maps.google.com>
- <http://www.gisoost.be>
- <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/>

3. Bijlagen

3.1. Plannen of figurenlijst

figuur	Onderwerp (projectcode 2016L90)	aanmaakschaal	aanmaakwijze	datum
1	Kadastraal plan	1 op 1	digitaal	07-12-2016
2	Topografische kaart (detail)	1 op 1	digitaal	07-12-2016
3	Plan ontworpen toestand	1 op 1	digitaal	07-12-2016
4	Ontwerp van de nieuwe woonwijk	1 op 1	digitaal	07-12-2016
5	Ontworpen ondergrondse toestand	1 op 1	digitaal	07-12-2016
6	Situering projectgebied op bodemkaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
7	Gewestplan	1 op 1	digitaal	07-12-2016
8	Quartairegeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
9	Tertiairegeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
10	Digitaal Hoogtemodel met aanduiding waterlopen	1 op 1	digitaal	07-12-2016
11	Digitaal Hoogtemodel met hoogteprofiel	1 op 1	digitaal	07-12-2016
12	Bodemtypekaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
13	Bodembedekkingskaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
14	Potentiële bodemerosiekaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
15	Ferrariskaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
16	Ferrariskaart (detail)	1 op 1	digitaal	07-12-2016
17	Atlas der Buurtwegen	1 op 1	digitaal	07-12-2016
18	Vandermaelenkaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
19	Poppkaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016
20	Kaart CAI	1 op 1	digitaal	07-12-2016
21	Synthesekaart	1 op 1	digitaal	07-12-2016

3.2. Fotolijst

foto	Onderwerp (projectcode 2016L90)	type foto	vervaardiging	datum
1	Luchtopname (meest recent)	luchtfoto	digitaal	07-12-2016
2	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	08-12-2016
3	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	08-12-2016
4	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	08-12-2016
5	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	08-12-2016
6	Luchtopname (1971)	luchtfoto	digitaal	09-12-2016
7	Luchtopname (1979-1990)	luchtfoto	digitaal	09-12-2016

3.3. Lijst van de bijlagen

projectcode	2016L90
plannummer	1
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Plan bestaande toestand
aanmaakschaal	1/200
aanmaakwijze	digitaal
datum	15-07-2016
plannummer	2
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Plan ontworpen ondergrondse toestand
aanmaakschaal	1/200
aanmaakwijze	digitaal
datum	15-07-2016